

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Nagy-Péterfia-utca 833.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden közlemény és küldemény intézendő: Fűvészkert-utca 1080.</p>
--	--	--

Tartalom. Az államsegély. Erdélyi Imre. — Tárca. A gyakorlati theologia tanítása a debreczeni főiskolában. Révész Kálmán. — Közügyeink. Egyházmegyénk életéből. I. A n.-bányai ev. ref. egyházmegye köréből. — Különfélék. — Hirdetések.

Az államsegély.

I.

A „Debreczeni Protestáns Lap“ f. évi 19. számában szólván a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés lefolyásáról, többek között azt is fölemlíti, hogy a vidéki gymnasiumok előjáróságai „az iránt intéztek kérvényt az egyházkerülethez, hogy azon évi 8000 frtnyi összeg, mely az államsegélyből 1877. óta a főiskola szükségleteinek fedezésére fordítottatik, a következő tíz év alatt osztassék meg az egyházkerületben levő vidéki gymnasiumok között.“ Majd az egyházkerületi levéltárnok betérjesztvén véleményes jelentését az államsegély természete és hova fordíthatása felől, útal az egyházkerület ama régi határozatára, mely az államsegély egyharmadát mindaddig a debreczeni főiskolának rendeli adni, míg a főiskola építkezési tartozása végleg le nem törlesztetik; ez a tartozás pedig ezidő szerint mintegy százezer forint.

E rövid tudósításból egyelőre kettő ragadta meg figyelmemet; egyik az, hogy a vidéki gymnasiumok is — közvetve — államsegélyesek szeretnének lenni; a másik pedig az, hogy a főiskola építkezési tartozása még százezer forint. Az adósságról nem szólok, az az intéző hatalmasságok gondja; hanem szólanom kell a forrásról, melyből a százezer forint fog meríttetni, t. i. az államsegélyről, a mely már a mi gondunk is.

Mire adatott és adatik az államsegély? Jertek elő régi jegyzőkönyvek és mondjátok meg. Azt olvasom, hogy a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ^{3072/1869.} sz. iratában azon világos kikötéssel bocsát évenként 24,000 frtot

a tiszántúli egyházkerület rendelkezése alá, hogy „ezen összeg kizárólag egyházi célokra fordíttassék, minők: új egyházközség keletkezésének elősegítése, szegény egyházak segélyezése, vagy a lelkipásztorok csekély fizetésének javítására.“ Majd a tiszamelléki egyházkerületnek a felosztás aránytalansága ellen tett fölterjesztése következtében már „az egyházak és lelkipásztorok segélyezésén kívül, papnöveldek fentartására, vagy tökélyesbítésére, iskolatanítók segélyezésére is, a mennyiben váltástanítással és énekvezetéssel foglalkoznak, fordítható az országos segély.“ (Egyházker. jegyzőkönyv 1869. aug. 209. sz.).

A miniszteri leíratban tehát félremagyarázhatlanul meg van mondva és tételenként megjelölve, hogy az államsegélynek mi a célja és kik vehetik igénybe. Azon engedvény azonban, hogy „papnöveldek fentartására“ is fordítható a segély, — már 1871-ben arra bírta az egyházkerületi közgyűlést, hogy „az évenként adandó államsegélyi összegből egy harmadrész — mint az már az 1869. évről is visszatartatott — míg azt az építkezési költségek szükségelni fogják, a főiskola építésére használtassék fel.“ (Egyházkerületi jegyzőkönyv 1871. jan. 25. sz.). Ha már most számítjuk, hogy 1869-től (és nem 1877-től, mint a D. P. L. tudósításában van) mennyivel segélyezte eddig és fogja segélyezni — ha e határozat továbbra is megmarad — jövőben a debreczeni főiskolát a szegények pénztára: hát az bizony, számokban beszélve, 244,000 frt.

És ezt adta és adja a szegénység mindaddig, míg a főiskola pénztára szükségelni fogja. Mert az a pénz a szegénységé s mindén egyes fillérhez köny tapad; koldus egyházak könye, kik düledező egyházi épületeik helyébe minden esperesi és egyházmegyei megintés daczára újat építeni nem tudnak; szegény lelkészeké és tanítóké, kik közül igen sokan restelik zsebre tenni a nyomorult alalmazsnát, melyet számukra az 1871. januári, majd később az 1877. júliusi közgyűlés meghagyott.

No de menjünk tovább! Az egyházkerületi közgyűlés vezérférfainak régebben az volt a nézete, hogy a segély csak akkor lesz igazi segély, ha el nem apróztatik s ehhez képest főleg az egyházakra nézve oly osztályt állapított meg, melylyel egyházi szükségleteik fedezése nagyon megkönnyítettett, t. i. vannak 300, 250, 200, 150 és 100 frtos tételek. A mint azonban az időben haladunk előbb és előbb: úgy zsugorodik össze a segély is s apródonként lesz belőle alamizsna, mely, ha nem árt, de bizonyára nem is sokat használ. És ez az idő beállott különösebben akkor, midőn az államsegély kiosztása feletti intézkedés a kerületről az egyházmegyékre szállott.

A beregi egyházmegye nyomban, mikor az államsegélyt az országgyűlés megszavazta s a miniszter megküldé a hivatalos értesítést, azon indítvánnyal lépett föl, hogy az államsegély a 13 egyházmegye között arányosan osztassék meg s az így jutott osztalék minden egyházmegye rendelkezése és intézkedése alá bocsáttassék, az egyes egyházak és lelkészek közötti kiosztást maga az illető egyházmegye eszközölvén. (Egyházkerületi jegyzőkönyv 1869. aug. 210. sz.). A kerületi közgyűlés nem fogadta el az indítványt azon okból, mivel „így megtörténhetnék, hogy . . . szükségben szenvedő egyházaknak sürgető és méltányos kérései csekély mértékben vétethetnének figyelembe.“ Ez indítványnak még érnie kellett, hogy teljesebben menjen; valamint annak is, hogy lelkészek és tanítók özvegyei részesülhessenek benne (legalább közvetve), mivel még 1874-ben a kerületi közgyűlésnek az volt a meggyőződése, hogy az özvegyek azon okból nem nyerhetnek államsegélyt, mivel ennek „szegény egyházak, lelkipásztorok és népiskolai tanítók segélyezésére kell fordíttatnia.“ (Egyházkerületi jegyzőkönyv 1874. ápr. 100. sz.).

Azonban fordul egyet a világ, változnak a nézetek s 1875-ben már arra ébredünk, hogy „az államsegély kiosztása sok időt vesz igénybe“, s egy küldöttség jónak látja szóba hozni az egyházmegyei osztalék megállapítását, sőt azt is, hogy mily mérvben lehetne ezen államsegélyt egy létesítendő nyug- és gyámintézet javára tőkésíteni? (1875. jul. 223. sz.) A nyug- és gyámintézet ugyan most még nem létesül (minthogy a miniszteri leírat igazi értelmezése ezt nem is engedi meg), de a következő évben a kiküldött bizottság betérjeszti véleményét, mely az egyházmegyék meghallgatása után 1877-ben elfogadtatik; e szerint az államsegélynek egyharmada — 8000 frt — mindaddig, míg azt a főiskola építetők pénztára szükségli, a főiskola részére tartatik vissza; a másik harmadrész az egyházmegyék közt a lelkészek számaránya szerint, a lelkészi nyug- és gyámintézetek közt osztatik fel; a harmadik harmadból 6000 frt az állandó segélyezést igénylő egyházak és belhivatalnokok közt osztassék fel; 2000 frt pedig építkezéssel foglalkozó szegény egyházak vagy rend-

kivüli helyzetbe jutott, csapásokkal sújtott belhivatalnokok segélyezésére fordíttassék. (Egyházk. jegyzőkönyv 1877. jul. 197. sz.).

Erdélyi Imre,
ramocsaházai ev. ref. lelkész.

T á r c z a.

A gyakorlati theologia tanítása a debreczeni főiskolában.

Épen nem a jelenről, hanem a messze multról akarok szólni; azon kérdéshez igyekszem pár adalékkal járulni, hogy mikor találkozzunk nevezett főiskola történetében a gyakorlati theologia egyes ágainak legelső felléptével?

Csiky Lajos tisztelt barátom és kollegám a múlt év őszén egy jeles értekezést tartott a debreczeni hittanszaki önképző társulat egyik ülésén ily cím alatt: A theologiai képzés menete főiskolánkban, e század folyamán.¹⁾ Már maga a cím nyilván jelzi, hogy értekező nem akart kiterjeszkedni a múlt századokra; innen van aztán, hogy csak 1813-ban, illetőleg 1816—17-ben találkozik először gyakorlati theologiai tantárgy tanításával. Ha kutatásait kiterjeszti a XVIII. századra is, bizonyosan még sokkal több adatot fog találni, mint a mennyit én most hirtelenében összegyűjthettem.

A tanár felügyelete alatt tartott, ma úgynevezett szónoklati gyakorlatok már a múlt század elején rendszeresen megvoltak a debreczeni főiskolában. A debreczeni ref. egyház konsistoriumának jegyzőkönyvében (I. kötet 11. lap) ugyanis ez a feljegyzés van 1745 márczius 5-ről: Szilágyi Márton professor kérdést tett fel a kollégiumban most újlag elkezdődött predikálásbeli exercitiumnak censurája felől. Határozatott: publice legyen, az actor censurája cum charitate. Először a deákok, azután a professor és a jelenlevő auditorok adják krisiseket.

1751-ben, ugyancsak nevezett egyház idézett jegyzőkönyvében (I. 64 56.) az üresedésben levő theologiai tanszék főtárgyaiként „a catechetika és elenchetika theologia“ neveztetnek meg. A megválasztott tanár, Varjas János pedig 1778-ban „Catecheticae et Lingu. Hebr. Professornak“ írja magát. Jól tudom, hogy más a múlt századi catechetika theologia, más ismét a mai catechetika; amaz hasonlíthatatlanul bővebb, mint emez, de épen ezért bizonyára megvoltak abban is emennek némi részletei.

Szathmári Paksi István, a nagyemlékű Debreczeni Ember Pál unokája, 1760-ban választatott theologiai tanárrá. „Nem nagy termetű, de igen hathatós szavú, ékesen szóló, nyájas természetű, tanítványait szerető, azokkal társalkodó, de azonban tekintetet tartani tudó, kinyílt szívű, nagy tudományú, jó ember, jó tanító, híres predikátor, könnyű poeta volt ő, kit tanítványai valamint szerettek, úgy félték is tőle s becsülték egész életükben.“²⁾ Ő talán az első a debreczeni tanárok közt, ki a mai special-collegiumokhoz hasonló előadásokat

¹⁾ „Közlöny“ a debreczeni hittanszaki önképző társulat köréből. 1887/8. 1—3. szám.

²⁾ Tóth Ferenc: „Tul a tiszai püspökök élete“ 195 lap.

tartott, nevezetesen „Pictét Ethicáját vasárnap esti esti órákon sok esztendő alatt magyarul a nagy auditoriumban hathatósan folytatta, mely tanításaira még a városról is mindenkor sok hallgatók szoktak vala felgyülekezni.“ (I. m. 202.).

E kiváló jeles tanár úgy a homilétikát, mint a theologia pastoralist önállóan előadta, sőt foglalkozott a gyakorlati bibliamagyarazattal is. Tóth Ferencz ugyanis, az imént említett műben és lapon, nyilván mondja, hogy Szathmári tanítványainak hasznára sokat munkálkodott és sokat írt, úgymint:

5. Curae Pastorales de regimine ecclesiae et disciplina ecclesiastica.

6. Methodus Homiletica.

7. Meditationes Homileticae, melyeket a professió óráin a nehezebb s nevezetesebb szentírásbeli helyekre szokott mondani. Mindezek ma is megvagyának kézírásban az ő tanítványainál sok helyeken.

Németi Sámuel „Hív lelkipásztor“ című fordított művének (Pozsony és Kassa 1788.) előbeszédében, a VII. lapon szintén írja, hogy „Szathmári P. István . . . a theológiának professora lévén a debreczeni ref. collégiumban, a lelkipásztori gondot tanítványainak különösen is tanította.“

Jellemzőnek tartom még Szathmári P. Istvánra nézve azt, hogy tanítványainak templomi szónoklatain is rendszeresen jelen volt s ha az ifjak közül valamelyik már ekkor kiváló szónoki tehetséget árult el, mint például Benedek Mihály, a későbbi püspök, azt nemcsak buzdította, megdicsérte, de még latin üdvözlő verssel is megtisztelte. (Tóth Ferencz idézett műve 240. lap).

A „Novi ecclesiastico-scholastici Annales evangelicorum in terris Austriacis“ című folyóirat, vagy helyesebben évkönyv 1794. évfolyamának II. kötetében, a 28. és következő lapokon találunk egy Debreczenből 1791. április 1-én írott levelet, mely az 1793. december havában tartott főiskolai vizsgákról ad elég részletes tudósítást. E levélben azt is olvassuk, hogy „1793. decz. 10-én vizsgáztak Szilágyi Gábornak, a szent theologia tanárának tanítványai, számszerint 150-en, a dogmatika, homilétika, cura pastoralis és egyháztörténelemből, a debreczeni kollégiumnak és egyháznak gondnokai és jóltevői, nemkülönben a tiszteletes consistorium színe előtt.“

E néhány töredékes adat alapján is, azt hiszem, egész biztossággal állíthatjuk azt, hogy a gyakorlati theologia egyes ágainak művelésével és tanításával a debreczeni főiskolában már a múlt század közepétől kezdve találkozunk.

Révész Kálmán.

Közügyeink.

Egyházmegyéink életéből.

A hozzánk beküldött s esetleg még beküldendő egyházmegyei jegyzőkönyvek nyomán közölni fogjuk tisztántúli egyházkerületünk egyházmegyéinek életéből az esperesi jelentésekből előtűnő fontosabb egyházi és iskolai mozzanatokat. Kérjük a nt. esperes, vagy egyházmegyei jegyző urakat, hogy

legyenek szívesek a gyűlési jegyzőkönyveket időnként eljuttatni hozzánk.

I.

A n.-bányai ev. ref. egyházmegye köréből.

Lapunk 20-ik számában jeleztük már a n.-bányai ev. ref. egyházmegye f. évi ápr. 9—10. napjain Batizon tartott közgyűlése jegyzőkönyvének megjelentét s ígéretet tettünk, hogy annak közérdekű részleteit ismertetjük. Közzé tesszük tehát Bencsik István esperes úr nagy gonddal szerkesztett évi jelentésének fontosabb adatait, megjegyezvén, hogy a közgyűlést megelőzőleg, a batizi egyház óhajtása szerint, templomi istenitiztelet tartatott, melyen Bartha Mór mikolai lelkész úr mondott Gal. 5, 1. alapján hathatós gondolatokban gazdag egyházi beszédet.

Az esperesi jelentés szerint „a vallás-erkölcsei élet — Istené legyen a hála — mindenütt elég megnyugtató. A templomi istenitizteletek kevés kivétellel hétköznapiakon is megtartatnak, s hol ez rendszeresen nem gyakoroltatik, ott az előjáróság jó példaadásra s a hétköznapi istenitiztelet meghonosítására buzdítottatott. — A több helyen számokkal is kimutatott úriszentvacsorával élők szép száma azt bizonyítja, hogy a vallás-erkölcsei élet hanyatott s a közöny és hitetlenség hullámaiktól oly sokszor ostromolt hajójában még mindig ott van az Ur, a ki ha olykor aludni látszik is, gyakran hallatja a vészperceiben életadó szavát: „Mit félték kicsinyhitűek?!“ s ha van egyházmegyénkben egy-két gyülekezet, melynek kebelében a vallás s erkölcsiség terén pangás, hanyatlás mutatkozik, ott a baj okát az én tapasztalatom szerint nem a lelkek istentől meghidegülésében, hanem valamely az egyház testén rágódozó belső féreg átkos rombolásában, — mondjuk, egyet-nemértés, békétlenség s visszavonásban, — kell keresnünk.

A vasárnapok és ünnepnapok lehetőleg megünnepeltetnek mindenütt, csak az a baj, hogy mint már a múlt tavaszi egyházmegyei közgyűlés alkalmával is említettem, a korcsmázás, igen nagy mérvű pálinkaivás és innen származó zajos rendetlenség, gyakran zavarólag hat az ünnepnapok csendességére, s nem ritkán a templomi buzgóság gyakorlására. Vajha a korcsmázási visszaélések, mint népünk erkölcsi hanyatlásának főokozói, valahára erélyes korlátozásra találnának.

Erkölcsei botlás vagy kihágás miatt a múlt évben csak egy egyháztag volt börtönnel büntetve.

Vadházasságok száma 39, tehát kettővel kevesebb, mint a múlt évben.

Anyae gyházunk, Misztótfalut is ide értve, van 43.

Leányegyházunk 4, tehát az anya- és leányegyházak összes száma 47.

Fiókegyház, mint az előző évben, van 57, mi arra mutat, hogy a missió-ügy pártfogoltására nálunk égető szükség volna, annyival inkább, mert számos község létezik még egyházmegyénk területén, mely anyae gyházakhoz nincsen besosztva, pedig azokban is lakhatnak református hitsorsosok.

Rendes lelkész van 41. Helyettes 2, segédlelkész 5. A rendes lelkészek közül lelkész-tanító 2; ideiglenesen tanít 2. A segédlelkészek közül tanítással is foglalkozik 4, helyettes lelkész tanít 1.

Lelkek száma: finem 10,697, nőnem 10,865, összesen 21,562. Az előző évben volt 21,429, tehát most több van 133-mal.

Szülöttek száma: törvényes fi 463, nő 444, összesen 907, törvénytelen fi 42, nő 44, összesen 86, halva született fi 20, nő

12, összesen 32, együtt fi 525, nő 500, együtt 1025. Áttért hozzánk fi 10, nő 3, összesen 13. Kitért tőlünk fi 2, nő 3, összesen 5.

Halottak száma: finem 407, nőnem 317, összesen 724. Fogyas összesen 905, ezt kivonva a szülöttek és áttértek számából 1038-ból, mutatkozik szaporodás 133 lélek.

Uj házasság kötötet: tiszta református 208, vegyes 35, összesen 243, tehát az előző évinél 14-gyel több.

Konfirmált növendékek száma 215 fi, 215 leány, összesen 430; tehát az előző évinél 56-tal több.

Iskolai adatok. Rendes elemi iskolánk van az egyházmegyében 52. Rendes tanító 38, ideiglenes 5, lelkész-tanító 2, ideiglenesen 2 lelkész tanít. Helyettes vagy segédlelkész 5. Segédtanító van a rendes tanító mellett Egriben.

Az iskola-tanítók közül oklevele van 17-nek, igazolványa 18-nak, kibocsátványa 3-nak, nincs képesítvénye 5-nek, lelkész vagy segédlelkész 9-nek.

A tanterv szerinti VI. osztályú iskola van 13, V. osztályú 11, IV. osztályú 14, III. osztályú 8, II. osztályú 2.

Csak fiukat tanít 5 tanító, csak leányokat 4, fiukat és leányokat együtt 43.

A tantermek közül törvényszerű 17, kielégítő 13, tűrhető 16, rossz 6.

Tanesszközök és felszerelések kellő számmal vannak 13 helyen, hiányosan 36 helyen, semmi sincs 3 helyen.

Iskolai könyvtár van 39 iskolában, nincs 13-ban. A könyvek összes darabszáma 883, ezeknek beszerzési értéke 498 forint, a mult évben kiadatott e célra 16 forint.

Faiskola van és céljára használtatik 10 egyházban; helyiség van, de céljára nem fordítottatik 13 egyházban, nincs faiskola-helyiség 18 egyházban.

A meglevő helyiségek összes területe 36,064 □ méter. Tanköteles gyermekek száma 6—12 éves korig: fiú 1257, leány 1185, összesen 2442. Iskolába jár: fiú 1008, leány 897, összesen 1905. Az iskolát idő alatt elhagyta fiú 107, leány 133, összesen 240. Iskolázatlan fiú 110, leány 107, összesen 217. Községi és állami iskolába jár fiú 31, leány 48, összesen 79. Felsőbb tanintézetbe fiú 1, összesen 1. Más keresztyén felekezetű gyermek járt iskolánkba 149. Zsidó 35. Összesen 184, és így a tanítványok összes száma 2089.

Az iskola-mulasztások általában tetemesek, mert 1—25 félnapot mulasztott 493 tanuló; 25—50 félnapot 434; 50-nél többet 425; és így a 2089 tanuló közül csak 737 van, a ki nem mulasztott.

Ismétlő iskolaköteles növendékek 13—15 éves korig: fiú 481, leány 488, összesen 969. Iskolába jár fiú 96, leány 60, összesen 156. Nem jár fiú 342, leány 406, összesen 748. Felsőbb iskolába jár fiú 6, leány 6, összesen 12. Községi ismétlő iskolába jár fiú 37, leány 22, összesen 59. Az ismétlő iskola több egyházban nincs felállítva, de több helyen ezt az intézményt a szép sikerrel működő éneklő karok pótolják.

A tanítók fizetésére fordítottatik évenként az egyházmegyében 15,303 frt. Az iskola fentartására fordítottatik a mult évben 2998 frt. Összesen 18,301 frt.

Az iskolabutorok darab száma 478; ezek beszerzési értéke 2557 frt. Tanesszközök darabszáma 967; ezek beszerzési értéke 946 frt. Az iskolai év tart 41 iskolában 9 hónapig; 4-ben 8-ig, 1-ben 7-ig, 4-ben csak 6-ig.

Örvendetes tudomásvétel végett megemlítem, hogy a vármegyénk területén fennálló jótékony és hazafias irányú

Széchenyi-társulat igazgatóságától ígéretet nyertünk arra nézve, hogy iskolánk felszerelése tekintetéből, ha a hiányzó tanszerek és vezérkönyvek részletes kimutatását betérjesztjük, azoknak lehető pótlására már a legközelebbi alkalommal számot tarthatunk. A honnan a közelebbi egyházlátogatás alkalmával már jónak láttuk az egyes iskoláknál e tekintetben mutatkozó hiányokat összeírni.

Iskolatanítóink általánosságban lelkiismeretes önmegadással végzik kevéssé jutalmazott és sokszor aprólékos bozantásokkal, néha hálátlansággal keserített fontos és nehéz munkájokat. Több iskolában dícséretes előhaladás tapasztaltott, azonban mindenütt nagy hátrányára volt az iskolának a temérdek mulasztás s hanyag iskoláztatás. Ugy látszik, hogy a népiszkolai törvénynek iskoláztatásra vonatkozó része csak írott malaszt nálunk ma is. Az iskolaszék legtöbb helyen csak a lelkészből áll, s bár az iskolai mulasztásokról a szokásos és törvényes kimutatások lehető pontossággal mindenütt megtétnek, ezen kimutatások, ha nem épen mindenütt, de igen sok helyen a községi bírák mestergerendáján elhelyezett lomtárt növelik. Állításom kétségtelen igazságáról meg fog győződni minden elfogulatlan bíráló, ha figyelembe veszi, hogy bár a mulasztások száma rendkívül nagy, mulasztás miatt egyházmegyénk területén tudomásom szerint a mult év folyamán egyetlen egy szüle sem volt büntetve. Nézetem szerint, tisztelt Egyházmegyei Közgyűlés, ezen bajon csak úgy lehetne segíteni, hogy miután az egyház férfainak nincs kezökben végrehajtó hatalom, a szolgabírói hivatalok havonta bekívánják a mulasztók névsorát, s szigorúan végrehajtanák a népiszkolai törvények ide vonatkozó paragrafusait.

A mult évben vörheny, himlő és toroklob járvány miatt több helyen hosszabb ideig szünetelt az iskola.

Három kisebb egyházban, nevezetesen: D.-Apátiban, Rozsályban és Magosligeten egyetlen gyermeket sem talált a látogatóság iskolában, előbbi helyen a lelkész-tanító betegsége, két utóbbi helyen fahiány miatt.

Iskolatanítóink sikeres működésének örvendetes bizonyossága egyebek közt az, hogy midőn Szatmárvármegye törvényhatósága legközelebb a kitűnő tanítók számára a vármegyei pótadóból jutalmat osztogatott, a megjutalmazott 12 református tanító közül 7 a mi egyházmegyénkbeli való, kik egyenkint 30—30 frtnyi jutalomban részesülnek.

Építkezésekre fordítottatik az 1887-ik évben egyházmegyénkben összesen 3653 frt 35 kr, nem számítva a f.-bányai templomépítési 30,833 frt 54 krt, mely csak az építkezés bevégezése után lesz beszámítható. A pénzértékben kimutatott kegyes adományok s egyházi közmunkával szerzett összegek 2757 frt 30 krt mutatnak.

Különfélék.

Egyházkerületi tanügyi bizottsági gyűlés. F. hó 14-én és 15-én egyházkerületünk tanügyi bizottsága, főtiszt. Révész B. püspök úr elnökle alatt gyűlést tartott a debreczeni főiskola kis gyűléstermében. A meghívott vidéki tagokat Szeremley József esperes, a debreczeni presbyteriumot Némethi Lajos, Kiss Albert, Könyves Tóth Kálmán, Szűcs István és Beke Mihály urak képviselték, tanárok nagy számmal voltak jelen. Az első napi gyűlésnek főtárgya a főgymnasiumi parallel osztályok ügye volt. Hosszas és beható tanácskozás után azon megállá-

podásra jutott a gyűlés, hogy a jövő iskolai évre, az előrelátható szükséghez képest a négy alsó osztály mellé állíttatik párhuzamos osztály, a többiekénél, ha a szükség úgy kívánja, korlátozni fogják a fölveendők létszámát. A rendes tanárok mellé 2 okleveles helyettes, és 2, főiskolánkban theológiát végzett segédtanárt fognak beállítani, a még szükséges órákat pedig némi óraszaporulattal a rendes gymn. tanárok fogják betölteni. Elintéztetett az egyes gymn. osztályok végezéséről szóló iskolai bizonyítványok kiadásának kérdése is olyanformán, hogy azt ezentúl, mint az állami és a többi felekezeti iskolákban, nálunk is kötelezőleg ki kell venni. Ára, a minden esetben fölteendő 15 krajczáros bélyegen kívül a nem-jótelményes tanulóknál 1 frt, a jótelményeseknél 50 kr lesz, a szegény tanulók pedig ingyen fogják kapni. Az így befolyó összeg 20%-a, kiállítási költségek címén. a tanárokat, 80%-a pedig a főiskolát illeti. Másnap, junius 15-én ismét d. e. 9 órakor gyűlt egybe az egyházkerületi tanügyi bizottság. Ezen ülésre, — az előző napon nyert megbízatásához képest, — benyújtotta a gymnasiumi tanárkar a jövő tanévre vonatkozó tárgybesztást, mely huzamos tanácskozás és az ügynek minden oldalú megbeszélése után jóváhagyatott s annak életbe léptetése elrendeltetett. E szerint a helyettes tanárok beállítása nyilvános pályázat útján fog történni, segédtanároknak pedig a gymnasiumi tanárkar ajánlata alapján Nagy Gyula és Balogh József végzett hitanhallgatók alkalmaztattak. — A főiskolai könyvtárnok, a könyvtárra felügyelő bizottság által javaslatba hozott heti 6 óra helyett, a jövő iskolai évre 9 órát vállalt a gymnasiumban. Hogy ezen ügy jövőre nézve mikép oldassék meg: arra leendő javaslattétel végett bizottság küldetett ki. — A Félégyházi Bénéiamin nyugdíjazott tanár két rendbeli kérvénye azon vélemény mellett terjesztetik föl az egyházkerületi közgyűlésre, hogy miután azok oly tárgyakkal foglalkoznak, melyek szakszerű megvitatást igényelnek, e végből pedig a szakközölyök mutatkoznak legalkalmasabb eszközökül: ezen célravezetőbb út és mód felhasználása végett adassanak vissza az illetőnek. — Jegyző Tóth Sámuel előadja a tápintézet ügyében közelebb történeteket, hogy t. i. az építkezés immár a befejezéshez közelget, továbbá a tanárkar egyhangú ajánlatára ft. püspök úr a tápintézeti bizottság elnökségét Elek Lajos tanárra bízta, ki is azzal kezdte működését, hogy püspök úr jóváhagyásával néhány hazai élelmezési intézetet meglátogatott. Tápintézeti elnök, — felhívás folytán, — az eddig történetekről következőkben számol: f. hó 2-től 9-ig meglátogatván az eperjesi és iglói ág. h. főgymnasiumban, — s Budapesten a Ludovika akadémiában és a budai állami tanítóképezdében levő tápintézeteket, azok körében mindazt részletesen megfigyelte, a mi a kollégiumi tápintézet berendezésére és vezetésére nézve értékkel bír. Jelentését a tápintézeti bizottság útján fogja főtisztelétű püspök úrhoz és a kollégiumi gazdasági tanácshoz terjeszteni. A tápintézeti bizottság is megtartá alakuló ülését, melyen a tagok a legnagyobb készséggel vállalkoztak a reájok váró feladat teljesítésére. A gymnasiumi tanárkar kinyomatta a tápintézetre vonatkozó értesítést és azt a gymnasiumi tanulók közt kiosztotta. Ugyanez e lapok hasábjain is közrebocsátatott.

A debreczeni új ev. ref. templom fölavatása. Igen szép, megragadó mozzanatokban gazdag ünnepélyt ült a debreczeni ev. ref. egyházközség Czegléd-utczai új templomának folyó hó 10-én történt fölavatása alkalmával. Junius 2-iki számunkban közöltük már az egész ünnepély programját, azért itt csak

azt mondjuk el, hogy főtiszt. Révész B. püspök úrnak alkalomszerű megnyitó szép imádsága, valamint Könyves Tóth Mihály úrnak remek gondolatokban szinte túlradó predikációja képezte az ünnepély fénypontját. Az egyházi beszéd szövege Esdrás 6, 15. 16 volt: „Elvégeztetek a ház, és megszentelék ezt a házat az Istennek nagy örömmel.“ E szöveg alapján a ref. keresztyén embernek templomszentelési örömről beszélt a nagyérdemű lelkész, szónoki hévvel, elragadólag szépen. Bizony, sok szembe gyűlt meleg köny, látva a két nemes pátriarchának tiszteletet parancsoló alakját s érezve, mily erővel tudnak még most is az Ur oltárának szolgálatában lelkesülni. Az úrvacsoraosztási bűnbánati imádságot Kiss Albert úr, az utána következő agendát Némethi Lajos urak mondották, mindketten szépen alkalmazkodván a sajátos helyzet-okozta követelményekhez. Könyves Tóth Kálmán úr megkeresztelt 9 gyermeket, az esketés azonban jelentkezők hiányában elmaradt. Főtiszt. püspök úr megáldván a gyülekezetet, egy vers eléneklése után szétoszlott ez. Közben a gyülekezet és a főiskolai énekhar énekeltek, az úrvacsorát pedig csaknem minden jelenlevő fölvette, úgy hogy az ünnepély d. e. 9-től d. u. 1-ig tartott. Az új templomban, míg mellé lelkészi állás szervezethetik, csak vasárnap d. e. lesz istentisztelet, de köznapon is bármikor temetnek és esketnek benne. A szolgálatot fölvaltva a lelkészek és egyes lelkészjellegű tanárok végezik. Erre a folyó polgári évre, illetőleg decz. 16-ig például így vannak besztva az egymás után következő vasárnapok: Junius 17: Némethi Lajos, 24: Kiss Albert, julius 1: K. Tóth Kálmán, 8: Csiky Lajos, 15: Révész Bálint, 22: Némethi Lajos, 29: K. Tóth Mihály, augusztus 5: Kiss Albert, 12: K. Tóth Kálmán, 19: Dicsőfi József, 26: Révész Bálint, szeptember 2: Némethi Lajos, 9: K. Tóth Mihály, 16: Kiss Albert, 23: K. Tóth Kálmán, 30: Somogyi Pál, október 7: Révész Bálint, 14: Némethi Lajos, 21: K. Tóth Mihály, 28: Kiss Albert, november 4: K. Tóth Kálmán, 11: Pataki Sándor, 18: Révész Bálint, 25: Némethi Lajos, deczember 2: K. Tóth Mihály, 9: Kiss Albert, 16: K. Tóth Kálmán. Adakozás végett az új templom felszerelési költségei hirdetendők. Az új templom remek goth stylú szószekével, díszes padjaival, színes ablakaival igen jó hatást tesz, jobbat belől, mint külső utczai részével. Akusztikája is kifogástalanul jó. Hadd álljon ezen új templom sok századokon át, mint a vallásos lelkesedés, az igaz hit egyik szilárd vára, avagy oltára! Az egymás után következő nemzedékek hadd hallgassák abban igaz hitbeli és erkölcsi épülés-sel a tiszta evangyéliom igéit! Örök áldás a nemes alapítók emlékére!

A debreczeni főiskola széniorának rejtélyes eltűnése. Megdöbbentő eset tartja izgalomban főiskolánkat s általában egész városunk nagyközönségét: Szentgyörgyi Kálmán főiskolai szénior, gymnasiumi segédtanárnak Budapesten való rejtélyes eltűnése. Az eset az, hogy Sz. K., ki tanári vizsgát akart tenni, valószínűleg azért, hogy ezen ügyben magát tájékozzon, f. hó 2-án Budapestre utazott, hol egy debreczeni úri emberrel együtt, mint korábbi ismerősével a „Pannonia“ vendéglőben egy szobába szállt. Utközben, menet már abban állapotban meg, hogy 5-én reggel indulnak vissza Debreczenbe. E napon korán reggel a vendéglő egyik pinczébe bezörgetett szobájokba, hogy keljenek föl s készüljenek a haza utazásra. Sz. K. ágya érintetlen volt s az úri ember, — Tóth Béla gyógyszerész, — minden gyanú és aggodalom nélkül egyedül ment ki az indóházhoz s tért vissza Debreczenbe. Itt a szülék, — az

apa Sz. Elek városi tisztviselő, — a tanárok és a tanulók némi aggodalommal, majd növekvő izgalommal várták a fiatal tanár visszaérkezését, s miután ez semmi hírt nem adott magáról, a család táviratot intézett a „Pannonia“ vendéglő tulajdonosához, ki azt sürgönyözte vissza, hogy Sz. K.-t f. hó 4-ike óta nem látták a szállodában, de podgyásza érintetlenül ott van. Könnyű elképzelni, hogy mily rohamosan terjedt el e szomorú hír városunkban. Ugy a kétségbe esett család, mint a főiskolai igazgatóság azonnal táviratoztak a budapesti rendőrfőkapitányhoz, a ki újra azt sürgönyözte vissza, hogy a nyomozást megindította, de még addig semmi nyomra sem találtak. És most megindult itt a sokféle találgatás: öngyilkosság, vagy valamely gonosztett áldozata lett-e az ifjú ember?! Mi, a kik őt jól ismertük, az elsőnek lehetőségét nem tudjuk elfogadni. Egy szépen haladó, derék jövővel bíztató életpályát nem dúlhat szét egy olyan életvidám, egészséges életnézetekkel bíró fiatal ember, a minőnek Sz. K.-t ismertük. Anyagi ügyei rendben voltak, a mit bizonyít az, hogy több száz forintot vitt magával Budapestre s itthon, a főiskolában széniori pénztára az igazgatóság által felbontatván, nem csak a beszámolni tartozott pénzt megtalálták, de száz forint saját pénze is volt abban. Így hát a másik fölvetelhez kell folyamodni, hogy t. i. valamely gonosztett áldozatává lehetett a szegény fiatal ember. A rejtélyes esethez, épen ezen utóbbi fölvetel javára, némi kulcsot szolgáltat azon körülmény, hogy barátainak többször s útítársának is elmondta Sz. K., milyen előszeretettel szokta ő a társadalom egyik fekélyét, a kétes hírű lebűjokban élő és múlató existenciák életmódját, szokásait Budapesten tartózkodásai alkalmával tanulmányozni. Hátha f. hó 4-én estve is valamely ilyen helyre vitte a különös, de, mert „castis omnia casta“, erkölcsileg épen nem kifogásolható szenvedélye?! És itt a mindig igen elegánsul öltözködő, nemes modorú ifjú ember vajmi könnyen költhetett ama társadalmi szemét talaján feltűnést, és . . . és a többi oda tartozik a föl nem deríthető bűnök lajstromába! Tegnapelőtt az a hír terjedt el, mint futó tűz, városunkban, hogy Sz. K.-t össze-vissza szurkálva megtalálták a Dunában, de ez a hír valótlannak bizonyult. Különben épen nem lehet szándékunk már egészen elbűcsúztatni a szegény ifjú embert, hiszen visszatérte felől még él szívünkben némi reménysugár, de meg kellett az esetről emlékeznünk, mint a melyet már úgy a fővárosi, mint különösen a debreczeni világi lapok szintén közzé tettek. Annyi bizonyos, hogy ha bekövetkeznék a félt dolog, Sz. K.-ban egy igen kitűnő képzettségű ifjú erőt vesztené el főiskolánk, egy vidám jó barátot barátainak nagy szerege, egy mindenütt megállani tudó szép alakot a társadalom, s talán mindenkifölött egy erősnek vélt támaszt a bánkódó család. Isten őrizzen ettől mindnyájunkat!

A tiszántúli ev. ref. középiskolai tanár-egyesület által
1888. július 6. és 7-én H.-M.-Vásárhelyen tartandó közgyűlés programja. Július 5-én délután 5 órakor bizottsági ülés az ev. ref. főgymnasium tanári termében. Ennek tárgyai: a) A közgyűlés elé terjesztendő jelentések bemutatása. b) A benyújtott indítványok előleges átnézése. c) Folyó ügyek. Július 6-án délelőtt 9 órakor közgyűlés az egyház nagy gyűléstermében. Ennek tárgyai: a) Elnöki megnyitó. b) Jegyzői és c) Pénztárnoki jelentés. d) A jelentésekben kiemelt pontok tárgyalása. e) A központi bizottság által felterjesztett ügyek tárgyalása. f) A h.-m.-vásárhelyi főgymnasium legújabb története. Futó Mihálytól. g) Az orvos az iskolában: Értekezés Dr. Imre Józseftől. h) Jelentés a pályázatok eredményéről, — a beérkezett pá-

lyaművek bírálata, intézkedés a jövő évi pályakérdések ügyében. i) Tanügyi szemle, Sinka Sándortól. k) Tisztikar lemondása, szavazás elnökre, jegyzőre és pénztárnokra. Délután 2 órakor közebed. Délután 5 órakor nyugdíj- és gyámintézeti közgyűlés. Ennek tárgyai: a) Pénztárnoki jelentés. b) Számadásvizsgáló bizottság jelentése. c) A bizottság által beterjesztett ügyek tárgyalása. d) Folyó ügyek, indítványok. Július 7-én délelőtt 8 órakor a közgyűlés folytatása. Ennek tárgyai: a) Jelentés az elnökre, jegyzőre és a pénztárnokra adott szavazatokról. Szavazás a bizottság tagjaira. b) Jellemfejlesztés a latin classicus írók, főleg Cicero és Horatius által: Barkász Károlytól. c) Modus obliquus: Dóczi Imrétől. d) A francia középiskolákról: Dr. Öreg Jánostól. e) Indítványok tárgyalása. f) Jelentés a bizottsági tagokra adott szavazatokról. g) Következő közgyűlés helyének és idejének meghatározása. **Figyelemzetés.** 1) A közgyűlésen megjelenni szándékozó egyesületi tagok, küldöttek és vendégek szíveskedjenek bejelenteni eme szándékukat június 25-ikéig Géresi Kálmán egyesületi elnöknel Debreczenben, hogy az elszállásolás ügyében kellő időben lehessen intézkedni. 2) A közgyűlésen csak azon indítványok tárgyalatnak, melyek legkésőbb július 5-ig az elnökséghez írásban benyújthatnak. 3) Az állandó bizottság tagjai fölkértenek, hogy a bizottsági ülésen leendő részvétel végett szíveskedjenek megjelenni H.-M.-Vásárhelyen már f. évi július 4-én. 4) Kedvezményes vasúti jegyek érdekében az elnökség megtette a kellő lépéseket, azok eredményéről a „Debr. Prot. Lap“ útján nyerhetnek tájékoztatást a közgyűlésen megjelenni szándékozók. Debreczen, 1888. június 1. A központi bizottság.

A n.-szalontai egyházmegye köréből. Az elhunyt Nagy Sándor, n.-szalontai lelkész halálával megürült egyházmegyei lelkészi tanácsbíróságra, 21 szavazatot kapván, általános többséggel Nagy Imre ugrai lelkész választatott meg, a mint ezt a szavazatbontó bizottság e hó 6-án N.-Szalontán konstatálta. Csak nem rég írtunk régi jó barátunknak kis leánya elvesztése miatti fájó bánatáról. Imé, ez is egy vigasztalás, hogy az olyan tekintélyes egyházmegye, a minő a n.-szalontai, a végre is még eléggé ifjú lelkészt tanácsbírái díszes sorába emeli. Üdvözljük őt szép új állásában.

Köszönetnyilvánítás. A szép és nemes tett önmagát megdicséri ugyan, de azért, úgy hiszem, nem felesleges, mert nemelyekre buzdítólag hathat, annak nyilvánosságra hozatala is. T. Szabó József úr, ki azelőtt ev. ref. vallású volt, de ma már unitárius hitnézetű, ki Debreczenben N.-Hatvan-utca 1563. sz. a. lakik, 1887-ik év nyarán azon meglepetéssel jött hozzám, hogy ő, kinek édes atyja 1818—1836-ig ibrányi ref. lelkész volt, az ibrányi ev. ref. vallású szegények, valamint az iskolás szegényebb árvák javára 600 frtos alapítványt kíván tenni oly feltét mellett, hogy 300 frt kamatja, vagy a tőkéből veendő földhaszonbérlete $\frac{2}{3}$ részéből minden évben karácson szombat estéjén az előbbieknak kenyér, a másik 300 frt ugyanígy kezelendő jövedelméből a szegény sorsú iskolás árváknak ruha és könyv osztassék ki. A jövedelem $\frac{1}{4} + \frac{1}{4}$ része a tőkéhez csatoltassék évente. Hogy már 1887-ik évben is lehessen e jótékonyságot gyakorolni, nevezett férfiú a 600 frttal együtt magával hozta az árvák részére szükséges posztót, varratás árát s kenyérvételére 10 frtot, mely által már a múlt évben 37 szegénynek szeméből töröltettek le a bánat könyei. Valóban lélni nem, csak látni és átérezni lehetett azt, midőn az éhséget mutató arc és szemek, a kis árvák, kiknek fázó testét új ruha talán soha nem is fedte addig, a bánat helyett örömkö-

nyeket hullatva, most már oly kimondhatatlan boldogoknak érezték magokat. Azt hittem, eddig terjed az adományozás! Örömmel csalomtam, midőn a pünköszt nagyhéten két igen szép úrasztali terítővel lepett meg, — (52 frt értékben), — könyhullatás között adva azt át, mint lelkésznek oly felhívással, hogy egy új úrasztalát is készíttessenek, a szószéket javíttassam ki s írjam meg neki, ha ezekkel készen leszek, hogy mennyi pénzt küldjön a készíttetésért! Még itt sem állott meg a nemesen dobogó szív lüktetésében. Tíz forintot adott ismét a templom javítására s egy újabb alapítvány tételét ígerte meg önként. Valóban a tisztos ősz férfi érti az élet igaz czélját, mely az igazság követése mellett az élő és munkás szeretetből áll. Szent vallásunk alaplelke amaz isteni szeretet, mely mindenüvé örömet és boldogságot kíván bevinni, mely nem magáért, de másokért él, s azon boldogság által táplálkozik, melyet másoknak osztogat. Ő eltemetve kedves szüleit, el reá nézve halálig feledhetetlen drága nőtestvérét, neki e nagy világon senki, de senkije nincsen, kivel megoszsa az élet örömet és fájalmát, „élte naphagyott éjszakáján“ egyedül az ily nemes tettek gyakorlása vígasztalja. Ezekben boldog. Az ily férfiút bizonyára a hála és tisztelet meleg könyei kísérik édes szereteteihez, a bús temetőbe. Vajha ez még soká, soká történék. Fogadja a t. adományozó mély tisztelettel párosult forró köszönetemet. Az egyháztanács nevében 1888. junius 7. P o r k o l á b J ó z s e f, ev. ref. lelkész.

Elismerésre méltó egyénnek ajánlásra méltó műve. Fekete János nyug. kataszteri számtisztnek „Földadó-kules“ című jeles műve, — mely több ezer példányban Szatmáron a „Szabad sajtó“ nyomdában díszes kiállítással jelent meg, melynek ára csak 1 frt és mind ez ideig még pár ezer példánnyal rendelkezik az érdemes szerző, ki a tiszta jövedelemnek felerészét a szatmárnémeti ev. ref. középiskola VII. és VIII-ik osztálylial leendő kiegészítésére nemeslelkűleg felajánlotta, a mélyen tisztelt földbirtokosok, tisztviselők, ügyvédek, lelkészek, tanítók, tanügybarátok, községi jegyzők, bírák és nagyérdemű közönség becses figyelmébe s kegyes pártfogásába, részint a 79 éves veterán író iránti elismerésből, részint a szatmárnémeti ev. ref. gymnasium VII. és VIII-ik osztályának kiegészítése vagy történeti nevezetességének anyagi, szellemi, erkölcsi küzdelmének emelése érdekében általam is melegen és mély tisztelettel ajánlatik. Kakszentmártonban, 1888. junius 10. B o d n á r J á n o s, ev. ref. lelkész. (Teljes tisztelettel kéretik a „Sárospataki Lapok“ nt. szerkesztősége e sorok közlésére. B. J.)

Jelentés. A dunamelléki ev. reformált egyházkerület budapesti theologiai akadémiájában az 1887—88. évi nyilvános zárvizsgálatok következő sorrendben tartatnak. Junius 15-én d. e. 8 órakor: Az I-ső éveseké, az Egyháztörténelemből s Régiségtanból Farkas József, a görög nyelvből és olvasásból, az ó-szövetségi Bevezetéstől Petri Elek, a Bölcsészettörténetből és Módszertanból dr. Bihari Péter, Héber nyelvből Kenessey Béla tanárok vezetése alatt. Junius 15-én d. u. 3 órakor: A II-od éveseké, az Egyháztörténelemből Farkas József, a Vallásbölcsészettől Szóts Farkas, az ó-szövetségi Irásmagyarázattól Kenessey Béla, a Népiskolai Oktatástól dr. Bihari Péter, az új-szövetségi Bevezetéstől Petri Elek tanárok vezetése alatt. Junius 16-án d. e. 8 órakor: A IV-ed éveseké, a magyar protest. Egyháztörténetből Farkas József, az Egyházjogtanból, Liturgia és Cura pastoralisból Kovács Albert, az Erkölcstanból Szóts Farkas, az új-szövetségi Irásmagyarázattól

ból Petri Elek, az új-szövetségi Biblica theológiából Kenessey Béla tanárok vezetése alatt. Junius 16-án d. u. 3 órakor: A III-ad éveseké, a Dogmatörténetből Farkas József, az Alkotmánytanból s Katekhetikából Kovács Albert, a Hittanból Szóts Farkas, az új-szövetségi Irásmagyarázattól Petri Elek, az ó-szövetségi Biblica theológiából s ó-szövetségi Irásmagyarázattól Kenessey Béla tanárok vezetése alatt. Junius 17-én d. e. 11 órakor: Mind a négy osztály énekvizsgálata Szotyori Nagy Károly énektanár vezetése alatt, szónoklati verseny, az önképző-kör évi jelentése, az ösztöndíjak és jutalmak kiosztása. J e g y z e t. A vizsgálatokat minden tárgyból szigorlatok előzik meg, melyek junius 1—14. napjain tartatnak. A német és angol nyelvből s a közegészségstanból a vizsgálat junius 9-én d. u. 4 órakor tartatik meg. E vizsgálatokra az érdeklődő közönséget, a t. cz. szülőket, az egyházkerület tisztviselőit és különösen a főtiszteletű „Theologiai választmány“ tagjait tisztelettel meghívja. Budapest, 1888. május hóban. F i g y e l m e z t e t é s. 1. A jövő iskolai évre a régi és új növendékek beiratkozása szeptember 5-én leend; beiratkozás előtt mindenféle iskolai tartozások (hátralékok, beiratási díj, convictusi illetmény egy harmada, supplicatio stb.) az igazgatónál lefizetendőek. 2. A javító- és pót-vizsgálatok szeptember 5-én tartatnak; 6-án délelőtt 9 órakor lesz a tanév ünnepélyes megnyitása. 3. A kik az intézetbe belépni szándékoznak, felvételért és jótéteményekért való folyamodványaikat iskolai és vagyoni bizonyítványokkal felszerelten, a főtiszt. Igazgató Választmányhoz címelve, legkésőbb augusztus 28-ig a theologiai akadémia igazgatójához küldjék vagy adják be, mert a felvételi gyűlés után érkezett folyamodványok nem fognak figyelembe vétetni. Régi növendékeknek nem szükséges folyamodni. Farkas József igazg. tanár.

Rövid tudósítások. Ö z v e g y H e g y i M i h á l y n é ú r n ő Debreczenben 20,000 frt értékben egyházi és iskolai czélokra két alapítványt tett. — Frigyes német császár pénteken d. e. 11 órakor meghalt. Lapunk zártakor vettük e két hírt, melyek közül az egyikről jövőre bővebben.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat

az eperjeskei lelkészi állomásra.

Évi javadalmazás 500 frt pénzértékben, mely áll földbirtokból s terménybeli jövedelemből, melyet a hívek fizetnek.

Az elválasztandó lelkész az 1889-ik év tavaszán foglalhatja el hivatalát.

Pályázati határidő f. évi junius 30-ika, mely határidőn belől a szabályszerűleg felszerelt kérvények Lukács Ödön f.-szabolesi ev. ref. esperes úrhoz Nyiregyházára küldendőek.

Kelt Debreczenben, 1888. junius 11.

Révész Bálint,

tiszántúli ev. ref. püspök.

Pályázat

a Máramaros-ugocsei ref. egyházmegyébe kobelezett forgolányi egyház lelkészi állomására, melynek évi jövedelme az egyházmegye értékelése szerint: 500 frt, mely termény-, fa- és stólafizetésből, továbbá föld terméséből és szolgálmányokból áll.

Az állomás föltételes lemondás következtében üresedvén meg, az elválasztott lelkész, a nyugalomba lépett 86 éves lelkésznek, — lakást és élelmezést köteles adni élete végéig.

Az elválasztott a megerősítés után állomását azonnal elfoglalhatja.

A kellőleg felszerelt pályázati kérvények folyó évi júliushó 15-ig Csernák István espereshez Tamás-Váraljára (Ugocsamegye u. p. Batares) küldendők.

Kelt Debreczenben, 1888. junius 12.

Révész Bálint,
püspök.

Pályázat

a Cserepes-kenézi egyház lelkész-tanítói állomására, melyhez K.-Apáthi és B.-Aranyos s. lelkész-tanítókkal ellátott egyházak, leányegyházakul vannak csatolva.

Évi rendes javadalmazás 529 forint, mely jövedelem földbirtokból és terményfizetésből áll.

Az elválasztandó lelkész-tanító hivatalát azonnal elfoglalja.

Pályázati határidő junius 26-ika, mely határidőig a felszerelt kérvények Lukács Ödön f.-szabolcsi ev. ref. esperes úrhoz Nyiregyházára lesznek küldendők.

Debreczen, 1888. junius 11.

Révész Bálint,
tiszántúli ev. ref. püspök.

Pályázat.

A kisujszállási ref. egyház, V-ik elemi fiiskola-tanítói állomására pályázatot hirdet következő feltételek mellett:

I. Évi fizetés: a) 215, azaz kétszázötvenöt frt évnegyedes részletekben az egyház pénztárából; b) 6 hold szántóföld, 1600 □ ölével, adóját az egyház fizeti; c) 1. legeltetési jog, a Kecskés pusztán, míg közös legelő lesz; d) 17 köből kétszeres búza az egyház magtárából; 15 köből árpa ugyanonnan; e) 1/2 öl tűzifa házhoz szállítva.

II. Tanító kötelessége: ez idő szerint az V-ik fosztály tanítása s a sorrend szerint reá eső vasár-és ünnepnapokon a két harangozás közt a templomi éneklés vezetése.

A megválasztott tanító köteles állomását folyó évi szeptember 1-re elfoglalni.

Pályázat csak okleveles tanítóknak nyitattik, s állandósítás az első próbaév leteltével történik.

A kellően felszerelt folyamodványok július 8-ig az iskolabizottsági elnökhöz küldendők.

Kelt Kisujszálláson, 1888. junius 10.

Gulyás Lajos,
ev. ref. lelkész, iskolabizottsági elnök.

Vallásos iratokat terjesztő egyesület.

A közelgő népiskolai közvizsgák alkalmára ajánlatnak az egyházak, lelkészek és tanítók urak figyelmébe a

„Vallásos iratokat terjesztő egyesület“

jutalomkönyvecskék gyanánt is használható, tetemesen leszállított árú kiadványai, melyek Makón, Csécsi Miklós lelkésznél kaphatók s 1 forinton felüli megrendelés esetén díjmentesen szállíthatnak.

A kiadványok ezek:

1. Imakönyv a magyar nép számára (kemény kötés 120 lap) ára 20 kr. — 2. Rövid vallásos oktatás reform. jegyesek számára (2-ik javított kiadás) ára 5 kr. — 3. Szívmevelő lelki képek a földműves életéből 10 kr. — 4. A lelkipásztor sikeres működésének alapfeltételei (értekezés) 5 kr. — 5. A nádas kúrator (elbeszélés) 8 kr. — 6. Ó emberből új ember (elbeszélés) 7 kr. — 7. Nefejejs (vallásos költemények) 3 kr. — 8. Csalfa Náni 2 kr. — 9. Egy forint 2 kr. — 10. Tündér mese 2 kr. — 11. Vigyázz! 2 kr. — 12. Szántó János megtérése 4 kr. — 13. Tekintetek az égi madarakra 2 kr. — 14. Hát aztán? 2 kr. — 15. Egy példázat 2 kr. — 16. A gyermekek barátja 2 kr. — 17. Meg vagyon írva 2 kr. — 18. Mi az oka annak, hogy oly sok kis gyermek meghal? 2 kr. — 19. Füzeslak és a módi 2 kr. — 20. Hogy terem a betyár? 2 kr. — 21. Lehet-e ellenségünket szeretni? 2 kr. — 22. János bácsi beszélgetései 5 kr. — 23. Rövid történet 2 kr. — 24. Sorshúzás 2 kr. — 25. Előbb a hit, aztán megjön minden 2 kr. — 26. Hajnal Ábel emlékezete 10 kr. — 27. A kárhozat útján (elbeszélés) 8 kr. — 28. Imádkozzál és boldogulsz 2 kr. — 29. Karácsoni rajz 2 kr. — 30. Az engedelmes feleség 2 kr. — 31. A veszett víz 2 kr. — 32. Egy pap és egy doktor 2 kr. — 33. A jó fiúk 2 kr.